

sheriayamungu.org

Kiambatisho 7b: Waraka wa Talaka — Kweli na Dhana Potofu

Ukurasa huu ni sehemu ya mfululizo kuhusu miungano ambayo Mungu anakubali na unafuata mlolongo huu:

1. [Kiambatisho 7a: Wanawali, Wajane, na Waliotalikiwa: Miungano Ambayo Mungu Anakubali](#)
2. [Kiambatisho 7b: Waraka wa Talaka — Kweli na Dhana Potofu](#) (Ukurasa wa sasa).
3. [Kiambatisho 7c: Marko 10:11-12 na Usawa Bandia Katika Uzinzi](#)
4. [Kiambatisho 7d: Maswali na Majibu — Wanawali, Wajane, na Waliotalikiwa](#)

“Waraka wa talaka” unaotajwa katika Biblia mara nyingi hueleweka vibaya kana kwamba ni idhini ya kimungu ya kuvunja ndoa na kuruhusu miungano mipya. Makala hii inaeleza maana ya kweli ya [ספר כְּרִיתוּת (sefer keritut)] katika Kumbukumbu la Torati 24:1-4 na [βιβλίον ἀποστασίας (biblŷon apostasíou)] katika Mathayo 5:31, ikikanusha mafundisho ya uongo yanayodai kuwa mwanamke aliyeachwa yuko huru kuolewa tena. Kulingana na Maandiko, tunaonyesha kwamba desturi hii, iliyovumiliwa na Musa kwa sababu ya ugumu wa mioyo ya wanadamu, haikuwa amri kutoka kwa Mungu. Uchanganuzi huu unaonyesha kwamba, kwa Mungu, ndoa ni muungano wa kiroho unaomfunga mwanamke kwa mume wake hadi kifo chake, na “waraka wa talaka” hauvunji kifungo hiki, hivyo humweka mwanamke amefungwa maadamu mume bado yu hai.

SWALI: *Waraka wa talaka unaotajwa katika Biblia ni nini?*

JIBU: Iwekwe wazi kwamba, kinyume na kile kinachofundishwa na viongozi wengi wa Kiyahudi na Kikristo, hakuna maagizo ya kimungu kuhusu “waraka wa talaka” — sembuse wazo kwamba mwanamke anayoupokea yuko huru kuingia katika ndoa nyingine.

Musa anataja “waraka wa talaka” tu kama sehemu ya mfano katika Kumbukumbu la Torati 24:1-4, kwa kusudi la kuelekeza kwenye amri halisi iliyomo katika kifungu hicho: **marufuku kwa mume wa kwanza kumlalia tena mke wake wa zamani ikiwa amelalwa na mwanamume mwingine** (tazama Yeremia 3:1). Kwa kuongezea, mume wa kwanza angeweza hata kumchukua tena — lakini asingeweza tena kuwa na uhusiano wa kimwili naye, kama tunavyoona katika kesi ya Daudi na masuria waliotiwa unajisi na Absalomu (2 Samweli 20:3).

Ushahidi mkuu kwamba Musa anaonyesha tu hali ya kubuni ni ule wa kurudiwa kwa kiunganishi יְיָ (ki, “ikiwa”) katika maandishi: **Ikiwa** mwanamume atamchukua mke... **Ikiwa** atamwona kitu kisicho cha adabu [עֲרֹוּ, **ervah**, “uchi”] ndani yake... **Ikiwa** mume wa pili atakufa... Musa anajenga hali inayowezekana kama mbinu ya kisarufi ya uandishi.

Yesu alifafanua kwamba Musa **hakupiga marufuku** talaka, lakini hilo halimaanishi kwamba kifungu hicho ni idhini rasmi. Kwa kweli, hakuna sehemu ambamo Musa **anaruhusu** talaka. Alisimama tu kwa mtazamo wa kukaa kimya mbele ya ugumu wa mioyo ya watu — watu waliokuwa wametoka tu katika utumwa wa takribani miaka 400.

Uelewa huu mbaya wa Kumbukumbu la Torati 24 ni wa zamani sana. Katika siku za Yesu, [Rabi Hileli](#) na wafuasi wake pia walitoa katika kifungu hiki kitu ambacho hakipo: wazo kwamba mwanamume anaweza kumfukuza mke wake kwa sababu yoyote ile. (Je, “uchi” עֲרֹוּ unahusiana vipi na “sababu yoyote”?)

Kisha Yesu akarekebisha makosa haya:

1. Alisisitiza kwamba πορνεία (**porneía** — kitu kisicho cha adabu) ndilo sababu pekee inayokubalika.
2. Alifafanua kwamba Musa alivumilia tu yale waliyokuwa wakitendea wanawake kwa sababu ya ugumu wa mioyo ya wanaume wa Israeli.
3. Katika Mahubiri ya Mlimani, alipotaja “waraka wa talaka” na kuhitimisha kwa usemi “Lakini Mimi nawaambia,” Yesu alikataza matumizi ya chombo hiki cha kisheria kwa ajili ya utengano wa nafsi (Mathayo 5:31-32).

KUMBUKA: Neno la Kigiriki πορνεία (*porneía*) ni sawia na la Kiebrania עֲרֹוּ (*ervah*). Kwa Kiebrania lilimaanisha “uchi,” na kwa Kigiriki likapanuliwa kuwa “kitu kisicho cha adabu.” *Porneía* haijumuishi uzinzi [μοιχεία (*moicheía*)] kwa sababu katika nyakati za kibiblia adhabu yake ilikuwa kifo. Katika Mathayo 5:32, Yesu alitumia maneno yote mawili katika sentensi moja, akionyesha kwamba ni mambo mawili tofauti.

Ni muhimu kuisitiza kwamba kama Musa hakufundisha chochote kuhusu talaka, ni kwa sababu Mungu hakumwagiza kufanya hivyo — afinali, Musa alikuwa mwaminifu na aliongea tu kile alichosikia kutoka kwa Mungu.

Usemi **sefer keritut**, unaomaanisha kihalisi “kitabu cha kutengana” au “waraka wa talaka,” unatokea mara moja tu katika Torati yote — hasa katika Kumbukumbu la Torati 24:1-4. Kwa maneno mengine, hakuna mahali popote Musa alifundisha kwamba wanaume watumie waraka huu kuwatuma wake zao waende zao. Hii inaonyesha kwamba ulikuwa **mtindo uliokuwapo tayari**, uliochukuliwa kutoka kipindi cha utumwa kule Misri. Musa alitaja tu jambo lililokuwapo likifanyika, lakini hakuliamuru kama agizo la kimungu. Inafaa kukumbuka kwamba Musa mwenyewe, takribani miaka arobaini kabla ya hapo, aliishi Misri na bila shaka alifahamu aina hii ya chombo cha kisheria.

Nje ya Torati, Tanaki pia hutumia **sefer keritut** mara mbili tu — zote kwa lugha ya sitiari, zikirejea uhusiano kati ya Mungu na Israeli (Yeremia 3:8 na Isaya 50:1).

Katika matumizi haya mawili ya mfano, hakuna dalili kwamba kwa sababu Mungu alimpa Israeli “waraka wa talaka,” taifa hilo liliwekwa huru kujiunga na miungu mengine. Kinyume chake, usaliti wa kiroho unalaaniwa kote katika maandishi. Kwa maneno mengine, **hata kwa lugha ya mfano “waraka wa talaka” huu haurusu muungano mpya kwa mwanamke.**

Yesu pia hakuwahi kuutambua waraka huu kama kitu kilichoidhinishwa na Mungu ili kuhalalisha utengano kati ya nafsi. Mara mbili unapotokea katika Injili ni katika Mathayo — na mara moja katika sehemu sambamba ya Marko (Marko 10:4):

1. Mathayo 19:7-8: Mafarisayo wanalitaja, naye Yesu anajibu kwamba Musa aliruhusu (**epétrepse**) matumizi ya waraka huo kwa sababu ya ugumu wa mioyo yao — maana yake haikuwa amri ya Mungu.

2. Mathayo 5:31-32, katika Mahubiri ya Mlimani, Yesu asema:

“Imenenwa: ‘Yeyote atakayemwacha mke wake, na ampe *waraka wa talaka*.’ **Lakini Mimi nawaambia:** yeyote amwachaye mke wake, isipokuwa kwa sababu ya **porneía**, humfanya azini; na yeyote amwoaye mwanamke aliyeachwa **hufanya uzinzi.**”

Hivyo basi, huu “waraka wa talaka” haukuwa idhini ya kimungu kamwe, bali ni kitu ambacho Musa alikivumilia tu kutokana na ugumu wa mioyo ya watu. Hakuna sehemu yoyote ya Maandiko inayounga mkono wazo kwamba, kwa kuupokea waraka huu, mwanamke angefunguliwa kiroho na kuwekwa huru kuungana na mwanamume mwingine. Wazo hili halina msingi katika Neno na ni hadithi potofu. Fundisho lililo wazi na la moja kwa moja la Yesu linathibitisha ukweli huu.